

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 394/2534

นาง ท้วน อร่าม หรือ อะร่าม กับพวกโจทก์ นาย สง่า อร่าม หรือ อะร่าม กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1719, ป.พ.พ. มาตรา 1300, ป.พ.พ. มาตรา 1754, ป.พ.พ. มาตรา 1599, ป.พ.พ. มาตรา 1359

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อเจ้ามรดกตาย มรดกย่อมตกทอดแก่ทายาท ทายาททุกคนจึงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมกัน จำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกได้อोनที่ดินมาเป็นของตนและนำไปจำนองหนี้ส่วนตัวไว้กับจำเลยที่ 2 โดยทายาทอื่นมิได้รู้เห็นยินยอม เป็นการปฏิบัติผิดหน้าที่ของผู้จัดการมรดกตาม ป.พ.พ. มาตรา 1719 การจำนองจึงเป็นกิจการนอกขอบอำนาจผู้จัดการมรดก ทายาทอื่นในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ย่อมมีสิทธิขัดขวางมิให้จำเลยทั้งสองสอดเข้าเกี่ยวข้องกับที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมายได้เสมอ ฟ้องของโจทก์ไม่เกี่ยวกับคดีมรดก จึงนำอายุความตาม มาตรา 1754 มาบังคับไม่ได้ การกระทำของจำเลยทั้งสองย่อมเป็นข้อเสียเปรียบแก่โจทก์ซึ่งเป็นทายาทและเป็นผู้อยู่ในฐานะจดทะเบียนสิทธิได้ก่อน เมื่อจำเลยที่ 2 รับจำนองโดยไม่สุจริต จึงชอบที่จะเพิกถอนการจดทะเบียนจำนองเสียได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1300.

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่าขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนจำนองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 2886, 2887, 3461 และ 3466 ตำบลหนองโสน (ลำไทรโยง) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างจำเลยที่ 1 และที่ 2 โดยให้จำเลยทั้งสองไปจดทะเบียนไถ่ถอนจำนองภายใน 15 วัน หากจำเลยทั้งสองไม่ปฏิบัติตามก็ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสองจำเลยที่ 1 ขาดนัดยื่นคำให้การจำเลยที่ 2 ให้การว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความ เพราะนำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย หรือนับแต่เมื่อทายาทได้รู้หรือควรรู้ถึงความตายของเจ้ามรดก จำเลยที่ 2 รับจดทะเบียนจำนองไว้โดยสุจริต โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนจำนองศาลชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนการจดทะเบียนจำนองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 2886, 2887, 3460 และ 3466 ตำบลหนองโสน (ลำไทรโยง) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ระหว่างจำเลยที่ 1 กับที่ 2 จำเลยที่ 2 อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืนจำเลยที่ 2 ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่าโจทก์ที่ 1 เป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนายเหลาหรือเฉลา อร่าม หรืออะร่าม มีบุตรด้วยกัน 10 คน คือจำเลยที่ 1 นางอุทัยโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 7 เด็กหญิงจันทร์และเด็กชายสุธน นายเหลามีที่ดิน 6 แปลงรวมทั้งที่ดินพิพาทนี้ด้วย นายเหลาถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2524 จำเลยที่ 1 ได้ยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกนายเหลาโดยนายชัยวัฒน์ เข็มทอง เป็นทนายความ และศาลมีคำสั่งแต่งตั้งให้จำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของนายเหลาเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2528 ต่อมาวันที่ 25 ธันวาคม 2528 จำเลยที่ 1 ไปจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทซึ่งเป็นทรัพย์มรดกของนายเหลาเป็นชื่อของจำเลยที่ 1 เพียงผู้เดียว แล้วได้จดทะเบียนจำนองแก่จำเลยที่ 2 ในวันเดียวกันนั้น...ที่จำเลยที่ 2 ฎีกาว่าฟ้องโจทก์ขาดอายุความเพราะโจทก์ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 1754 นั้น เห็นว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1599 บัญญัติว่า "เมื่อ บุคคลใดตายมรดกของบุคคลนั้นตกทอดแก่ทายาท" โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 7 และจำเลยที่ 1 เป็นทายาท ของนายเหลา มรดกของนายเหลาย่อมตกทอดเป็นของทายาทในเมื่อนายเหลาตายโจทก์ทั้งเจ็ด และจำเลยที่ 1 จึงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทร่วมกัน การที่จำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดก ตามคำสั่งแล้วได้จัดการโอนมรดกมาเป็นของจำเลยที่ 1 ตามลำพังแล้วนำไปจำนองหนี้ส่วนตัวไว้ กับจำเลยที่ 2 โดยทายาทอื่นมิได้รู้เห็นยินยอมเช่นนี้ จึงเป็นการปฏิบัติผิดหน้าที่ของผู้จัดการมรดก ที่จะต้องดำเนินการแบ่งปันทรัพย์มรดกแก่ทายาทดังที่บัญญัติไว้ใน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 การจำนองดังกล่าวจึงเป็นกิจการที่ได้ทำไปนอก ขอบอำนาจในฐานะที่เป็นผู้จัดการมรดก โจทก์ทั้งเจ็ดในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทย่อม มีสิทธิขัดขวางมิให้จำเลยทั้งสองสอดเข้าเกี่ยวข้องกับที่ดินพิพาทโดยมิชอบด้วยกฎหมายได้เสมอ พ้องของโจทก์ไม่เกี่ยวกับคดีมรดกจึงนำอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 มาบังคับเกี่ยวกับคดีนี้ไม่ได้ พ้องโจทก์ไม่ขาดอายุความ...การที่จำเลยที่ 1 จดทะเบียนจำนอง ที่ดินพิพาทแก่จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นทรัพย์มรดกของนายเหลาที่ตกได้แก่จำเลยที่ 1 และโจทก์ทั้งเจ็ด ย่อมเป็นการเสียเปรียบแก่โจทก์ผู้อยู่ในฐานะจดทะเบียนสิทธิได้ก่อน เมื่อจำเลยที่ 2 รับจำนองไว้ โดยไม่สุจริตจึงชอบที่จะเพิกถอนการจดทะเบียนจำนองเสียได้ตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1300 ฎีกาของจำเลยที่ 2 ทุกข้อฟังไม่ขึ้น แต่เนื่องจาก ที่ดิน น.ส.3 ก. เลขที่ 2886, 2887, 3460 และ 3466 ตามฟ้อง เป็นทรัพย์มรดกของนายเหลาซึ่งมี ทายาทด้วยกัน 11 คน การที่โจทก์ทั้งเจ็ดฟ้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนจำนองจึงเป็นการใช้ สิทธิอันเกิดแต่กรรมสิทธิ์ครอบไปถึงทรัพย์สินทั้งหมดเพื่อประโยชน์แก่ทายาทด้วยกันทั้งหมด ทุกคนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1359 เมื่อจำเลยที่ 1 มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน พิพาทเพียง 1 ใน 11 ส่วน จึงต้องเพิกถอนการจดทะเบียนจำนองที่ดินพิพาทเฉพาะส่วนของโจทก์ ทั้งเจ็ดและทายาทอื่นซึ่งรวมแล้วเพียง 10 ใน 11 ส่วนเท่านั้น..."พิพากษาแก่เป็นว่า ให้เพิกถอนการ จดทะเบียนจำนองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 2886, 2887, 3460 และ 3466 ตำบลหนองโบสถ์ (ลำไทรโยง) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ระหว่างจำเลยที่ 1 และที่ 2 เฉพาะส่วนของโจทก์ทั้งเจ็ดและทายาทจำนวน 10 ใน 11 ส่วน นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตาม คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1.

องค์คณะ

อุไร คังคะเกตุ · ไมตรี กลั่นนุรักษ์ · จรัส อุดมวรชาติ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/394/2534>